

ZAVRŠNI DOKUMENT

U Šibeniku se 14. svibnja 2024. održao 4. mediteranski poljoprivredni forum AGROMED koji je u 2. panelu razvio temu agrosolarara u poljoprivredi. Tehnika je nerazdvojna od čovjeka i nova tehnologija 21. stoljeća dio je društva rizika u kojem valja promišljati o novim oblicima korištenja tehnologije energetike u području poljoprivrede i proizvodnje hrane.

U pozdravnom govoru, župan šibensko-kninski Marko Jelić napomenuo je važnost održivog izvora energije te spomenuo kako je Šibenik najveći pojedinačni potrošač energije u Hrvatskoj. Zanimljivost ovog foruma za budućnost poljoprivrede neosporna je s obzirom da je župan istaknuo kako se na 3 hektara solara može uprihoditi milijun eura struje. No postoje i konkretne prepreke o kojima se raspravljalo na ovom forumu.

Predstavnik ministarstva poljoprivrede i načelnik Sektora za provedbu mjera i intervencija ruralnog razvoja Silvio Šimon smatra kako poljoprivredna proizvodnja nikad nije bila pod većim rizikom. Ne samo promjena klime već je geopolitički okvir znatno utječu na poljoprivredu. Stoga su ulaganja interesantna ali prioritet je proizvodnja hrane bez ugroženosti opstanka te djelatnosti. Šimon smatra kako se s oprezom treba krenuti prema agrosolarima.

Ključno predavanje održao je stručnjak s agronomskog fakulteta u Zagrebu, Marko Karoglan koji je u svom predavanju opisao što su agrosolari, kako se koriste, za koje kulture i na kojim područjima, te istaknuo primjenu u Njemačkoj i Francuskoj.

Hrvatska je jedna od 10 zemalja EU koje su se odlučile za primjenu agrosolarnih elektrana u poljoprivredi. Hrvatska je postala dio zajednice zemalja koje ulažu značajan napor u razvoj agrosolarara i na taj način učinkovito povezuje dva glavna sektora društva i gospodarstva – poljoprivredu i energetiku. Na ovom panelu istražili smo zakonske okvire i praktičnu primjenu agrosolarara, uvjete korištenja i značaj agrosolarnih elektrana.

S upotrebom ove tehnologije sasvim sigurno se povećava prinos i porast kvalitete proizvoda. Marko Dražetić napominje da se nalazimo u stadiju pionira u kojima još nisu jasne procedure i primjena. Nisu jasne neke manifestacije agrosolarara poput utjecaja elektriciteta u stočarstvu. Ujedno se valjaju razviti zakonske procedure.

Predsjednik uprave i glavni izvršni direktor tvrtke Lumos Energy Teo Rakočević naglašava kako se na globalnoj razini ostvaruje preko 1 teravata energije od agrosolarara dok se u Hrvatskoj ostvaruje tek 500 megavata. Jedina hrvatska upotreba agrosolarara ostvarena je na 20 hektara u

stočarskoj proizvodnji blizu Ivanca. Istovremeno se procjenjuje da Hrvatska ima 44,000 hektara povoljnih za agrosolare.

S obzirom da se radi o invazivnim zahvatima u prostor odnosno u krajobraz koji je jedan od najvažnijih i najvećih hrvatskih prednosti i vrijednosti potrebno je više sektorska suradnja kao i upoznavanje s agrosolarima, napomenuo je župan šibensko-kninski Marko Jelić. Postoji niz nepoznanice ali i očitih prepreka u razvoju agrosolarstva kao što su usitnjenost parcela, nepoznavanje tehnologije, ali i općenita nezainteresiranost hrvatska hrvatskih poljoprivrednika za nova tehnološka rješenja i spajanje energetike s poljoprivredom. Na forumu se raspravljalo i o pitanju udruga i zadruga kao oblik u zajedničkog ulaganja u agrosolare, a napomenuta je i skepsa seljaka. Zbog toga je predložena strategija razvoja testnih područja u kojima bi se pokazale prednosti agrosolarstva. Predstavnici energetskog sektora ukazuju na mnoga vanjska mogućnosti financiranja, od eu fondova, zaduživanja, HBOR, ali i mogućnost im koje pružaju komercijalne banke, o čemu je osobito govorila Stefaniya Skender iz Lumos Energy.

Predstavnici energetskog sektora iz tvrtki Lumos Energy, Struja, Solar projekt i Energovizija slažu se da su agrosolari dodatna vrijednost i dodatak zaštiti mikroklima te način za povećanje ekonomske vrijednosti. Prednosti i nedostaci agrosolara bila je tema drugog panela ovoga foruma. Unatoč jasnoj prednosti primjene agrosolara, postoje i neki objektivni nedostaci koji će u budućnosti imati veliki utjecaj na odabir korištenja agrosolara u hrvatskoj mediteranskoj poljoprivredi. Naime, ukupna površina na koje će se agrosolari moći koristiti je zapravo mala te se procjenjuje da će Hrvatska od agrosolara proizvesti između 10 i 15 gigavata energije. Elektromagnetska zračenja kao i tužbe protiv korištenja agro solara u Francuskoj daju određenu skepsu među agronomima o primjeni agrosolara u stočarstvu odnosno u pojedinim granama proizvodnje. Predstavnici energetskih kompanija, Edo Jerkić i Teo Batel iz Lumos Energy, smatraju da se radi o niskom elektromagnetskom zračenju koji je podjednako visokonaponskim dalekovodima.

Među ostalim nedoumicama nalazi se i pitanja povrata investicije. Većina smatra kako se investicija vraća između pet i sedam godina. Vrlo su velike razlike u sortama i području gdje se agrosolari mogu koristiti, kako su istakli Mislav Kontek iz Energovizije i Milan Škara iz Solar Projekta. Primjerice, gotovo je u potpunosti odbačeno dat će agrosolari imate primjenu i utjecaj u povrčarstvu i ratarstvo. Postoji i pitanje kako će agrosolari funkcionirati na udare bure, o čemu je govorio i Marko Rebić iz tvrtke Struja. Istovremeno, panelisti su se složili kako su agrosolari dodatna zaštita od nepogoda poput tuče.

U primjeni kod mediteranskih kultura poput maslina i vinove loze agrosolari imaju veću primjenu. No i ovdje postoji bojazan da se zbog gustoće plodoređa i krošanja utjecaj agrosolara svede na minimum. Stoga je predloženo da se razmišlja o podizanju novih nasada s ugrađenim agrosolarima uz sam plan poljoprivredne proizvodnje.

Kao nova tehnologija, agrosolari pokazali su se pogodnom temom za budućnost poljoprivredne proizvodnje. Time je ovaj forum započeo s još jednom aktualnom temom mediteranske poljoprivrede i proizvodnje hrane u Jadranskoj Hrvatskoj, s već prihvaćenim strategijama održivosti forumske rasprave z budućnosti.

17.travnja 2024.

